

Judenrigsministeren (Hørring): Den ærede Ordfører har allerede nævnt, at Indstillingerne Nr. 1, 2, 4 og 5 ere en Fortsættelse af de Indstillinger, som vedrøre tidligere, lignende Andragender, som ere blevne vedtagne af Tinget under den første Afdeling af Indstillinger, og jeg skal derfor ikke komme nærmere ind paa de her omhandlede Forhold. Jeg skal kun minde om, at den Henstilling, der stete af de tidligere Andragender, nærmest gik ud paa en Underjøgelse, i første Række af Sagen i Almindelighed, og saa først i anden Række af de foreliggende Andragender. Over for de Udtalelser, der fremkom fra den ærede sidste Taler (Paulin), skal jeg dog henvise til, at naar der er Tale om Tab, som ere lidte af Beboere der nede ved Grænsen, ere Grundene til disse Tab forfættelige. De ere dels det Forbud, der blev udstedt i Anledning af Koleræen, dels det Forbud, der udstedtes af den danske Regering i Anledning af Munde og Klovshyge, og endelig kommer vi til det Forbud, der er udstedt paa den anden Side af Grænsen i Anledning af Sygdom her i Landet. Det vil jo være meget vanskeligt nogen Sunde at komme til nogen Erstatning i Anledning af det sidst omhandlede Forbud. — Indstillingen under Nr. 3 gaar ud paa at henvise til Judenrigsministerens Underjøgelse et Andragende fra Bestyrelsen for Fiskeriet Bangs Baadehavn, om et Laan af Statskassen til Udvidelse og Forbedring af Havneforholdene i Bang Fiskerleje. Den ærede Ordfører fremhævede her, at der allerede bestod eller rettere sagt, havde bestaaet en Havn ved Bang Fiskerleje. Det er ganske rigtigt. Men den Havn, der bestod tidligere, og som er bleven ubelagt ved Stormene i den sidste Tid, var af en meget ringe Bestaendighed. Det var kun en lille Havn, bestemt for aabne Baade med ringe Dybgaende. Det, der nu er Spørgsmaat om, er at tilvejebringe en Baadehavn med en Dybde af 8—9 Fod beregnet paa større Baade, Dæksbaade. Man vil se, at disse to Havneanlæg i og for sig ikke have meget med hinanden at gøre. At der har bestaaet en saadan lille Havn i Forvejen, tror jeg ikke vil være et Moment af Betydning for Sagens Afgørelse. Judenrigsministeriet har ikke ment, at kunne gaa med til at stille Forslag om nogen Bevilling til Laan til Bang Baadehavn. Det her omhandlede Havneanlæg skulde koste 36,000 Kr. og man mente, at det efter de foreliggende Forhold ikke vilde være forsvareligt at yde et saa stort Laan til en Havn paa dette Sted. I 1887 boede der i Bang ikke mere end 20 Fiskere, som ejede 16 aabne Baade,

saa at det altsaa er et meget lille Fiskerleje, der er Tale om. Ganske vist kunde man indvende herimod, at naar der er saa faa Fiskere, er det netop fordi Havneforholdene have været saa slette; og at der maa være Haab om, at Befolkningen ved Fiskerlejet vil tiltage, naar Havneforholdene forbedres. Men saa kommer man til at maatte tage det Hensyn, at man overhovedet ikke kan indlade sig paa at anlægge en Baadehavn ved ethvert Fiskerleje. Det foreliggende Andragende er blevet anbefalet af Bornholms Fiskerforening, som i saa Henseende har udtalt, at den særlig skal fremhæve Nødvendigheden af at benytte større Baade til Laksfiskeriet, der nu maa foretages indtil 10 Mile til Søs, hvorfor Fiskerihavnene maa indrettes efter saadanne Fartøjer's Behov. Dette er selvfølgelig rigtigt. Men naar vi saa komme til at skulle anlægge Havne med større Dybde og selvfølgelig ogsaa større Havne, end vi have anlagt tidligere, er det en Selvfølge, at saadanne Havneanlæg ville medføre betydelig større Omkostninger. Deraf bliver saa ogsaa Konsekvensen, at ingenlunde ethvert lille Fiskerleje kan forlange at faa en saadan Havn anlagt med Støtte af Staten. Vi staa aabenbart her ved en Forandring i Fiskeriet, som maa føre til, at Fiskerbefolkningen, naar den vil drive Fiskeri med de større Fartøjer, maa søge hen til de Steder, hvor Havnene ere tjenlige til saadanne større Fartøjer, saaledes at det kun bliver de ældre Fiskere, der blive tilbage ved de smaa Fiskelejer, og der disse saa godt de kunne med de Midler, der ere forhaanden. Det blev endelig anført af den ærede Ordfører, at der herovre findes i denne Egn, hvor Bang er beliggende, findes ikke faa Havne. Ja, jeg skal derom ophjse, at paa den Ryskstrækning, der gaa fra Hasle til Hammeren og til Tejn Havn, og som er tre Mil lang, findes der i alt kun 110 egentlige Fiskere, der eje tilsammen 38 Dæksbaade, 13 Damjoller og 51 mindre Fartøjer. Man vil se, at her er kun Tale om en mindre Fiskeribefolkning, og altsaa ogsaa om et mindre Udstyr med Hensyn til Fiskerimidlerne. Men paa denne Strækning af 3 Mil findes der i alt 2 Trafikhavne, der ere anlagte ved Hjælp af Staten, nemlig Hasle og Allinge, og endvidere 2 Fiskerihavne, som ere anlagte ved Hjælp af Statslaan, nemlig Hellig-Beder, der har faaet et Statslaan af 11,000 Kr., og Tejn, der har faaet 35,000 Kr. Endelig er der en Privathavn i Senebugten, der har Forpligtelse til at tjene som Nødhavn for Fiskerne. Man kan altsaa ikke sige andet, end at denne forholdsvis korte Ryskstrækning er vel udrustet med Havneanlæg, og derfor har